

14. desember 2022

Hva kunne et 3R-senter gjøre som ikke Norecopa gjør?

Norecopas sekretær fikk dette spørsmålet fra embedsverket i NFD på et møte arrangert av Oslo og Akershus veterinærforening den 23. november d.å. om den varslede dyrevelferds-meldingen.

Et 3R-senter er et fysisk senter for erstatning, reduksjon og forbedring av dyreforsøk - Replacement, Reduction & Refinement¹ - som utgjør en sentral del av forsøksdyrlovgivningen i Norge og EU. Det er ca. 30 slike sentre i Europa, se vedlegg 1.

Etableringen av et fysisk 3R-senter er anbefalt av bl.a.

- *Den nasjonale forsøksdyrkomitéen*
- *Veterinærinstituttet*
- *Den norske Veterinærforening*
- *Dyrebeskyttelsen Norge*
- *Dyrevernalliansen*
- *Utenlandske 3R-sentre*

Norge, et land med spesielle utfordringer

- Norge bruker for tiden 2,3 millioner forsøksdyr i året, hvilket utgjør en femtedel av alle dyrene som brukes i EU. I toppåret 2016 brukte Norge over 11 millioner dyr. Siden forrige dyrevelferds melding i 2003 har Norge brukt 45 millioner forsøksdyr: 44 millioner fisk og 1,24 millioner landdyr.
- Dyreforsøk foregår på om lag 70 ulike avdelinger over hele landet. Hver avdeling har en dyrevelferdsenhet. Mattilsynet og den norske forsøksdyrkomitéen har få ressurser til å besøke disse regelmessig, eller distribuere retningslinjer for å oppnå lik praksis over hele landet. Forsøksdyrforvaltningen er hardt belastet: den mottar godt over 1.000 henvendelser i året angående søknader om dyreforsøk, hvorav ca. 400 søknader om nye forsøk².
- Det eneste som publiseres om de enkelte forsøkene er et kort sammendrag om planlagte prosjekter, samt en etter-evaluering hvis de er kategorisert som betydelig belastende³. For å få mer informasjon om de enkelte prosjekter må det søkes om innsyn.
- På toppen av disse nasjonale utfordringene kommer et utbredt problem med dårlig reproduserbarhet av dyreforsøk⁴, og manglende evne til å gjenskape de samme effektene når resultatene benyttes hos mennesker⁵.

¹ <https://norecopa.no/3Rs>

² epost fra forsøksdyrforvaltningen 29.11.22

³ https://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrevelferd/forsoksdyr/forsoksdysoknader

⁴ <https://www.nature.com/articles/533452a>

⁵ <https://www.nature.com/articles/s41562-016-0021>

Hva makter Norecopa i dag?

Norecopa har én lønnet stilling og kr. 500.000 i driftsmidler. Stillingsprosenten og driftstilskuddet bestemmes av LMDs tildelingsbrev til Veterinærinstituttet, som igjen er et resultat av Næringskomitéens årlige budsjettbehandling. Se vedlegg 2.

Norecopa kjenner ikke størrelsen på sitt budsjett det kommende året før Næringskomitéen avgir sin innstilling, noen få uker før det nye budsjettåret.

Norecopa må derfor hele tiden begrense sin aktivitet til tiltak som kan realiseres av én person innen nåværende budsjettår, med mindre det kan skaffes eksterne midler.

Med denne bakgrunnen har Norecopa måtte fokusere på følgende oppgaver:

1. *Vedlikehold og utvidelse av sine nettsider:*
  - a. informasjon om eksterne 3R-ressurser
  - b. informasjon om egne ressurser (innebygde databaser, PREPARE-retningslinjer for planlegging dyreforsøk o.l.)
2. *Spredning av informasjon om 3R og Norecopas ressurser via:*
  - a. nettforedrag (ca. 30 i året)
  - b. nyhetsbrev (7-8 i året)
  - c. en internasjonal møtekalender som oppdateres kontinuerlig
  - d. kronikker, vitenskapelige artikler og bokkapitler

Frem til 2012 arrangerte Norecopa en serie med fysiske møter om aktuelle problemstillinger innenfor bruk av fisk, vilt og husdyr i forskningen. Norecopa har ikke hatt kapasitet til å fortsette denne serien.

Hva mer kunne et 3R-senter make?

Det er opplagt at et fysisk senter, med flere medarbeidere, kan make mer enn én person. Senteret ville utgjort et viktig fagmiljø som forskere vil kunne henvende seg til, og som forsøksdyrforvaltningen kunne samarbeide med. Eksempler på tiltak som et senter bør arbeide med er:

- Å skaffe en mer detaljert oversikt over dagens bruk av forsøksdyr i Norge.
- Å kartlegge forsøkene som gir størst belastning for dyrene og hvor flest dyr brukes.
- Å innhente og spre informasjon om hvordan belastningen og forbruket kan reduseres, slik at Mattilsynet kan benytte dette når nye forsøk planlegges.
- Å samarbeide med oppdrettsnæringen, ved å gi råd om innføring av ny teknologi, oppstallingsforhold og sykdomsbekjempelse.
- Å gi generelle og spesifikke råd til forsøksdyrmiljøet om eksperimentelt design, slik at dyreforsøk gir mer pålitelige resultater, med færre dyr, og med mindre belastning.
- Å delta sammen med norske forskningsmiljøer i søknader om midler til spesifikke 3R-prosjekter.

- Å utnytte Norecopas eksisterende nettverk og ekspertise, slik at 3R-fremskritt som er utviklet i utlandet blir anvendt i større grad i Norge.
- Å kartlegge institusjonene som allerede utfører 3R-arbeid i Norge og sørge for at dette profileres i mye større grad enn i dag.
- Å formidle Norges erfaringer med forsøk på viltlevende dyr og fisk i større grad til utlandet.
- Å arbeide for øremerking av forskningsmidler til 3R-forskning på områder hvor Norge bør erkjenne en spesiell forpliktelse. Det gjelder særlig fisk og feltforsøk. Slik øremerking ble anbefalt av Stortinget under behandlingen av den forrige dyrevelferdsmeldingen, og er også anbefalt av den norske forsøksdyrkomitéen. Når midler er øremerket til 3R-forskning, kunne senteret bli involvert i utlysningen og prioriteringen av søknadene.

I tillegg kunne et norsk 3R-senter kopiere mange av tiltakene som våre naboland har gjennomført:

Aktivitetene nedenfor i **grønt** er opplagte områder som et norsk 3R-senter kunne arbeide med.

Sveriges 3R-center:

Senteret har 9 ansatte og et årlig driftstilskudd på SEK 15 millioner.

- Senteret arrangerer **webinarer og fysiske møter om best praksis innen dyreforsøk, og det har også produsert retningslinjer, faktablad, plakater og infografikk.**
- Senteret har **sammenstilt og analysert** de svenske myndighetenes strategier for 3R-arbeid⁶.
- Senteret fremmer arbeidet med å dele dyremateriale mellom forskergrupper, for å redusere antallet forsøksdyr
- Senteret utgir retningslinjer om hold og bruk av forsøksdyr, f.eks. oppstalling og håndtering av dyr, og bruk av CO₂ som avlivingsmiddel
- Senteret drifter egne nettsider og utgir **nyhetsbrev**
- Se årsrapporten for 2021⁷

I tillegg har det svenske Vetenskapsrådet øremerket SEK 12-15 millioner årlig i flere tiår til forskningsprosjekter innen 3R.

Danmarks 3R-Center:

- Senteret arrangerer **et årlig symposium** for forskere over 2 dager, med tilsammen **ca. 15 vitenskapelige foredrag**, bl.a. presentasjoner av prosjekter som senteret har delfinansiert.
- Senteret velger ut **fokusområder**, som det utreder og skriver om. Eksempler på disse er
  - Bruk av dyr til produksjon av antistoffer
  - Bruk av dyr i undervisningen

⁶ <https://webbutikken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/ovr565.html>

⁷ <https://jordbruksverket.se/download/18.23d8698a18064e7112a5990/1650966993522/Nationella-kommittens-arsberattelse-2021-TGA.pdf>

- Forsøk som klassifiseres som betydelig belastende
- Undervisningsmateriale til skoleelever
- Senteret har jevnlig **møter med andre europeiske 3R-sentre.**
- Styremedlemmer driver **oppsøkende virksomhet** mot sentrale brukere av forsøksdyr og delta i samfunnsaktiviteter for å øke kunnskap om dyreforsøk (f.eks. Pint of Science⁸).
- Senteret drifter egne nettsider og utgir **nyhetsbrev.**
- Senteret **deler ut DKK 1,5 millioner årlig** til forskningsprosjekter.
- Se årsrapporten for 2021⁹.

Politiske føringer om 3R

Opprettelsen av et 3R-senter ville vise tydelig at regjeringen gjennomfører løftet sitt fra **Hurdalsplattformen**:

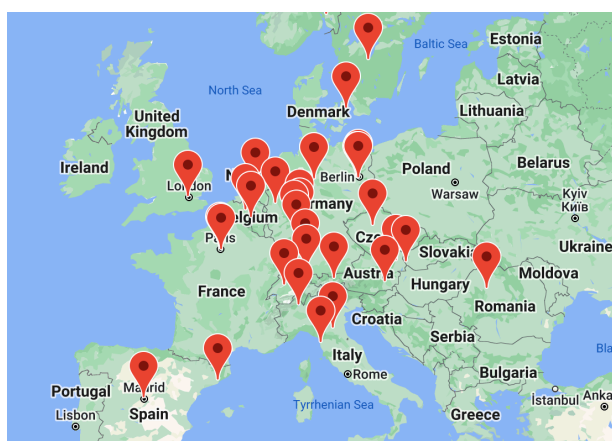
'støtte arbeidet med å utvikle alternativer til dyreforsøk

Norge har sluttet seg til EUs nullvisjon om dyreforsøk. Uten økt satsing på 3R vil Norge aldri realisere denne visjonen.

Se vedlegg 3.

Vedlegg 1. Oversikt over 3R-sentre i Europa

Det er nå ca. 30 sentre i Europa som arbeider med alternativer til dyreforsøk. Norecopa vedlikeholder en oversikt over disse på et interaktivt kart, med mer informasjon om hvert senter¹⁰:

⁸ <https://pintofscience.com>

⁹ <https://3rcenter.dk/om-3r-centeret/aarsrapport>

¹⁰ <https://norecopa.no/global3r>

Vedlegg 2: Norecopas budsjett

Norecopa ble etablert 10. oktober 2007 med en halv stilling, gjennom LMDs tildeling til Veterinærinstituttet. I tillegg kommer driftsmidler, som i praksis er bestemt av Næringskomitéen under budsjettbehandlingen av LMDs proposisjoner.

Norecopa er samtidig en selvstendig medlemsorganisasjon med vedtekter og et eget styre som representerer fire interesseparter rundt dyreforsøk: forvaltningen, industrien, forskningen og dyrevelferd. Styret mottar ikke honorar. Norecopa har inntekter fra medlemmene på ca. kr. 80.000 i året. Norecopas høyeste organ er årsmøtet.

Da Norecopa ikke fikk gehør fra departementene for mer enn en halv stilling, begynte det med lobbyvirksomhet mot Næringskomitéen i 2012. Komitéen har gradvis økt stillingsprosenten (til 100% fra 2017) og tildelingen (til 500.000 fra 2020).

LMDs finansiering av Norecopa, og støtte fra Næringskomitéen

	<u>Totalbevilgning</u>	<u>Stillingsprosent</u>	<u>Midler til drift</u>
okt-des 2007	270 000	50%	160 000
2008	800 000	50%	170 000
2009	800 000	50%	240 000
2010	800 000	50%	200 000
2011	850 000	50%	230 000
2012	800 000	50%	210 000
2013	1 300 000	75% (100% 1.1-15.2)	380 000
2014	1 300 000	75% (100% i januar og desember)	330 000
2015	1 300 000	80%	330 000
2016	1 300 000	80%	200 000
2017	1 300 000	100%	100 000
2018	1 500 000	100%	250 000
2019	1 840 000	100%	250 000
2020	2 183 000	100%	500 000
2021	2 183 000	100%	500 000
2022	2 188 000	100%	500 000

støtte fra Næringskomitéen

Vedlegg 3: Uttalelse fra det britiske 3R-senteret, NC3Rs

*Further to our recent discussion I am emailing to express my strong support for the work of Norecopa. The organisation plays a very important role in the 3Rs community internationally, particularly with regards to being an excellent 3Rs information provider for researchers and animal care staff. **The fact that you do this on a relatively small budget (compared to the investment in 3Rs initiatives in other countries) is remarkable but it limits the ambitions and the role that the organisation could play.** I very much hope that you will be able to secure more substantive investment in your work to allow you to build on your track record.*

Dr Vicky Robinson, Chief Executive
19. april 2022